

Handling 2024 nr 8

Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024–2027

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Stadsledningskontorets förslag till beslut av kommunstyrelsen för egen del har bifallits.

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 12 december 2023 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024 2027, i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.

Vid behandling av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag samt tilläggsyrkande från SD den 2 januari 2024 och tilläggsyrkande från KD, M, D och L den 19 januari 2024.

Axel Josefson (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från KD, M, D och L den 19 januari 2024.

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på övriga yrkanden.

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade därefter utan omröstning att avslå tilläggsyrkandet från KD, M, D och L samt tilläggsyrkandet från SD.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet till förmån för det egna yrkandet.

Representanterna från S, V och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 22 januari 2024.

Göteborg den 24 januari 2024
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Yttrande
2024-01-22

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet
16

Yttrande angående – plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027

Yttrandet

Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet välkomnar och tillstyrker förslaget till plan för arbetet med civil beredskap 2024 – 2027. Sverige befinner sig i ett säkerhetspolitiskt utsatt läge. Som landets näst största befolkningscentrum och dess industriella nav är det avgörande att Göteborg vidtar förberedelser inför ett försämrat säkerhetsläge.

Det är viktigt att staden, i händelse av att en farlig situation uppstår, är mycket väl förberedd och har kapacitet att utföra sina mest grundläggande uppdrag. Civil beredskap kräver att välfärdsverksamheterna fungerar även under hård och intensiv press. Förutom välfärden bör Göteborgs Hamn nämnas, eftersom bolagets verksamhet spelar en särskilt strategisk roll för hela Sverige; livsmedel, bränsle, energi och andra samhällskritiska varor forslas dagligen från hamnens anläggningar till resten av landet.

Under den årliga Folk- och försvarskonferensen i Sälen uppmanade såväl Försvarsmakten som den svenska regeringen alla invånare i Sverige att mentalt förbereda sig för att krigslägen kan uppstå även i vårt land. Ministern med ansvar för civilt försvar konstaterade att: *”Många har sagt det före mig, men låt mig göra det med ämbetets kraft. Mindre inlindat, och med en osminkad tydlighet: Det kan bli krig i Sverige”*.

Det rödgröna styret och Göteborgs Stad gör inga egna analyser av det försvarspolitiska läget, utan utgår från vad Sveriges regering och de statliga myndigheterna meddelar. Planen för arbetet med civil beredskap är ett exempel på, hur staden tar sitt ansvar för att förhindra att våldsamma och säkerhetspolitiskt farliga situationer får stora konsekvenser för Göteborgs invånare. Men civil beredskap kräver resurser. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bedömer och förordar att staten bör skjuta till 20 miljarder årligen till civilförsvaret. Myndigheten menar också att lägre nivåer skulle innebära drastiskt försämrade skyddsmöjligheter för den svenska befolkningen

Det är därför mycket allvarligt att regeringen, genom ministern för civilt försvar, bara några dagar efter sitt uttalande om risken för krig, via en intervju i massmedia ger beskedet att kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer *”... måste arbeta snabbare med de resurser man har”*. I praktiken innebär detta en nedprioritering av den civila beredskapen från regeringens sida. En fullt utbyggd civil beredskap kräver offentliga investeringar i exempelvis vård, räddningstjänst, omsorg, järnvägsförbindelser, livsmedelsförsörjningen, vatteninfrastruktur och elförsörjning.

Alternativet är att kostnader ska omfördelas från befintliga välfärdsverksamhet och befintlig kommunal service, från de kommunala skattemedlen, till statliga ansvar som regeringen inte tar. Det är inte en acceptabel eller möjlig väg framåt. Det rödgröna styret uppmanar regeringen att tänka om. Göteborg förväntar sig att alla berörda aktörer ges långsiktiga planeringsförutsättningar under uppbyggnaden av den civila beredskapen. Det allvarliga läget måste mötas med verkningsfulla åtgärder och tillräcklig finansiering.

Tilläggsyrkande
2024-01-19

(KD, M, D, L)
Ärendenummer SLK - 16

Yrkande angående – Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024–2027

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att i samverkan med exploateringsnämnden identifiera lämplig mark och därefter planera för en ny skjutbaneanläggning i Göteborg.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inom Göteborgs Regionen (GR) verka för en samordning av civila skjutbaneanläggningar med målsättningen att gemensamt tillgodose en tillfredställande tillgång av skjutbanor inom GR-området.
3. I övrigt bifalla tjänsteutlåtandet.

Yrkandet

Jakt och skytte är en folkrörelse i Sverige som i dagsläget omfattar ungefär 300 000 registrerade jägare. Det civila skyttet fyller en viktig samhällsnyttig funktion, genom att skapa förutsättningar för säker jakt och viltvård, men också som en del i totalförsvaret. Sveriges jägare är skickliga skyttar med stor vana att hantera skjutvapen, något som kan ha stor betydelse för landets totalförsvarsförmåga. Bland annat genom att utbilda instruktörer för hemvärnets och försvarets räkning. Ett annat centralt skäl till att säkra tillgången till skjutbanor är att det ur ett totalförsvarsperspektiv ligger i allas vårt intresse att det fostras skickliga och ansvarsfulla skyttar i vårt land. Det akut försämrade säkerhetsläget i omvärlden har satt betydelsen av tillgång på skjutbanor i ett helt nytt ljus. Det talas mycket om civil beredskap, förstärkt försvar och Natomedlemskap. Det är naturligtvis viktiga frågor. Men vi ser också ett ökat intresse för hemvärnet. Mellan den 1 och 11 januari i år har 800 personer lämnat in ansökningar till hemvärnet. Under samma period i fjol fick Försvarsmakten in 80 ansökningar. Faktum är att hemvärnet bildades under andra världskriget efter att ett antal skytteföreningar bildat lokala hemvärn. Samverkan mellan skytteföreningar och hemvärnet är än idag starkt. Utifrån ett totalförsvarsperspektiv är tillgången till skjutbanor därför en viktig fråga.

Med de långa ledtider som råder inom stadsbyggnadsområdet kan frågor av den här betydelsen inte läggas åt sidan med en förhoppning om att det nog löser sig. Även om det finns skrivningar om skjutbanor i översiktsplanen är dessa skrivningar inte tillräckliga för att möta det faktiska behovet i praktiken. Rimlig tillgång till skjutbanor handlar om förutsättningar för ett gott förvaltande av vår natur och ytterst om ett långsiktigt robust totalförsvaret till försvar för vår frihet och demokrati. Skyttet kan på så sätt inte jämföras med annan rekreation, som exempelvis motor- och ridsport. En förutsättning för att bibehålla antalet skyttar i Göteborg och värna totalförsvaret är att en god tillgång till skjutbanor för civilt skytte säkerställs och upprätthålls. Det är därför mycket viktigt att

befintliga skjutbanor inte försummas vid planerandet av nya stadsutvecklingsprojekt, samt att de civila skyttarnas tillgång till skjutbanor kan säkras för det civila skyttets fortlevnad. Trots den planerade anläggningen i Kallebäck har vi i Göteborg haft en negativ utveckling när det gäller tillgången till skjutbanor – en utveckling som måste stävjas. Mot bakgrund av de långa ledtiderna inom stadsutvecklingen får därför stadsbyggnadskontoret i uppdrag att först tillsammans med exploateringsnämnden identifiera lämplig mark för en skjutbaneanläggning samt därefter planera för en sådan.

Vi ser det även som viktigt att vi med övriga GR-kommuner kan samverka i frågan för att inom GR-området göra gemensamma insatser för att möta behovet och vikten av god tillgång till skjutbanor. Kommunstyrelsen får därför i uppdrag att verka för en sådan samordning.

Tilläggsyrkande

Sverigedemokraterna

2024-01-02

Ärende nr SLK-2023-01023

Yrkande angående – Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024–2027

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med berörda nämnder gå ut med information likt de tidigare framtagna invånarguiderna till göteborgarna, i syfte att involvera invånarnas egenberedskap och därigenom stärka stadens totala uthållighet vid eventuell kris.

Yrkandet

För att Göteborgs invånare ska kunna förbereda sig effektivt inför potentiella kriser, behöver de kunskap om hur de bäst kan förbereda sig både mentalt och praktiskt. I planen ser vi ett behov av att staden satsar på en mer omfattande informationskampanj, som riktar sig till **alla invånare** för att på ett likvärdigt sätt öka krisberedskapen i hela samhället.

Information om självskydd med avseende på individens skyddsåtgärder i krig har inte bedrivits på länge. Motsvarande information har i stället varit inriktad på information om hur den enskilde kan skydda sig i samband med fredstida olyckor och kriser. Den informationen är samtidigt delvis relevant även för förhållanden under höjd beredskap.

Förändringar i Sveriges omvärldsläge sker i allt snabbare takt och säkerhetspolitiska analyser är färskvara. En höjd ambitionsnivå när det gäller information till allmänheten om hemberedskap med syfte att öka kunskapen hos stadens **alla invånare** om krisberedskap och höjd beredskap är nödvändig för att stärka stadens totala uthållighet vid eventuell kris.

Civilsamhällets organisationer och de enskilda medborgarnas engagemang är av stor betydelse för ett brett förankrat totalförsvar och för den samlade försvarsförmågan.

Stadens förmåga att hantera kriser och krig är en angelägenhet för alla göteborgare.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-12-12

Ärendenummer SLK-2023-01023

Handläggare

Jessica Eliasson, Jacob Throfast

Telefon: 031-368 05 63

E-post: jessica.eliasson@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2023-10-18 § 695, att inarbeta utredningens tillvägagångssätt 2 ”Stöd genom målgruppsanpassad information och kunskap” i framtagande av ny styrning för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2023-01-11 § 26, punkt 1, att inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, ta fram en inriktning och en ansvarsfördelning för skydd av civilbefolkningen i ett krisläge, samt ta fram förslag på åtgärder som bedöms vara prioriterade vad gäller skydd av civilbefolkningen och totalförsvarsanläggningar, antecknas och förklaras fullgjort.
3. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2023-01-11 § 26, punkt 3, att inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, bevaka, följa upp och till kommunstyrelsen föreslå åtgärder för hur staden samlat ska arbeta med att säkerställa försörjningen av nödvändiga varor och tjänster, antecknas och förklaras fullgjort.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027, i enlighet med bilaga 3 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antas.

Sammanfattning

Av överenskommelsen om kommunernas krisberedskap som tecknats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) framgår att kommunen ska ta fram ett styrdokument som anger övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden. Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap motsvarar detta styrdokument. Planen gäller för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser. Även delägda bolag där Göteborgs Stad är majoritetsägare är skyldiga att förhålla sig till denna plan.

I planen redovisas övergripande mål och inriktning för arbetet med civil beredskap under perioden 2024-2027. Inriktningen utgår från områden som bedöms vara av betydelse för Göteborgs Stad att bygga upp förmåga inom och har bland annat baserats på lagar, förordningar och planeringsinriktningar samt stadens risk- och sårbarhetsanalys.

I samband med att planen antas bedömer stadsledningskontoret att de lämnade uppdrag till kommunstyrelsen, som enligt beslut skulle hanteras inom ramen för planen, ska förklaras fullgjorda. Ärendet innehåller även en uppföljning av arbetet med åtgärderna enligt Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021-2023.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ska kommunerna få ersättning av staten för kostnader för förberedande uppgifter som de utför enligt lagens andra och tredje kapitel. Ersättningen ska utgöra ett komplement till kommunens egen finansiering av arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Principerna för hur den statliga ersättningen ska fördelas framgår av Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022 som tecknats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR). Nivåerna på den statliga ersättningen för 2024 och framåt är inte fastställda, arbetet med detta pågår inom SKR och MSB. Kommunstyrelsen ansvarar för att förvalta och fördela den statliga ersättningen för krisberedskap och civilt försvar samt säkerställa att ersättningen används i enlighet med de finansieringsprinciper som gäller.

I Göteborgs Stads budget för 2023 avsattes 250 mnkr för investeringar i åtgärder inom civil beredskap och förmågehöjande insatser för planperioden 2021-2025. Investeringarna avser förmågehöjande åtgärder för att stärka stadens beredskap att hantera samhällsstörningar. Exempel på sådana åtgärder är utbyggnad av reservkraft, nödvattenanslutningar, trygghetspunkter, skyddsrum och skyddade ledningsplatser. Dessa medel ska hanteras i ordinarie ordning, där berörda nämnder bereds möjlighet att hemställa om att ianspråkta det kommuncentrala investeringsutrymmet. Hemställan ska ske i särskilda ärenden eller inom ramen för ordinarie uppföljning. Medlen avser endast möjlighet till utökat investeringsutrymme och kräver därför att hanteringen kompletteras med modeller för den framtida finansieringen i verksamheterna, för att omhänderta tillkommande kapitalkostnader och eventuella driftkostnader.

Planen anger inriktning för arbetet inom staden och ett antal prioriterade åtgärder som ska utföras under perioden. Den samlade bedömningen är att planen till viss del anger tillkommande uppgifter för nämnder och bolagsstyrelser, men att inriktningarna huvudsakligen strukturerar, förtydligar och preciserar uppgifter i lag, överenskommelse samt stadenövergripande styrning. Vissa utav åtgärderna innebär kostnader för nämnder och bolagsstyrelser genom arbetsinsatser för analys, planering samt utbildning och övning. Andra åtgärder medför behov av investeringar, exempelvis investeringar kopplade till reservkraft, trygghetspunkter, nödvatten, nöddrivmedel, skyddsrum och reservsamband. Stadsledningskontorets bedömning är att dessa investeringar i huvudsak ryms inom ramen för de 250 mnkr i investeringsmedel som avsatts i budgeten, samt inom berörda nämnders och styrelser budgetramar. I de fall kraven ökar till följd av att ett väpnat angrepp ska vara dimensionerande för arbetet med civil beredskap, kan detta innebära högre kostnader för många utav stadens verksamheter, bland annat i form av drifts- och underhållskostnader utöver direkta investeringar.

Bedömning ur ekologisk dimension

De prioriterade åtgärderna i planen handlar till viss del om analys, planering samt utbildning och övning och dessa har ingen direkt inverkan på den ekologiska dimensionen. Syftet med planering, analys, utbildning och övning är dock att begränsa de konsekvenser som en inträffad händelse kan leda till.

Det finns även ett antal prioriterade åtgärder som bedöms kunna ha en negativ inverkan på de ekologiska förhållandena. Bland dessa bedöms beredskapsplanering kring reservkraft och nöddrivmedel vara sådana. En god beredskap med i förväg fastställda rutiner för organisation, ansvar, och konkreta åtgärder ökar dock möjligheterna att begränsa de ekologiska konsekvenserna.

Planen styr inte pågående arbete för att hantera risker med ett förändrat klimat. Det finns däremot en koppling mellan denna plans åtgärder på kort sikt och det mer långsiktiga arbetet med klimatanpassning. Därigenom finns en koppling mellan denna plan och det miljö- och klimatstrategiska arbetet inom staden och den positiva påverkan på stadens ekologiska förhållanden som det arbete bedöms ha.

Genom att identifiera vad som är skyddsvärt i stadens verksamheter och inom det geografiska området skapas förutsättningar för att minska sårbarheten i verksamheterna och öka förmågan att hantera samhällsstörningar. Stadsledningskontorets bedömning är att arbetet med civil beredskap på längre sikt har en positiv inverkan på den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Ett av målen för samhällets krisberedskap är att värna människors liv och hälsa samt att värna grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter när krissituationer inträffar. I de nationella målen för det civila försvaret ingår bland annat att värna civilbefolkningen och säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.

Flera av planens prioriterade åtgärder kan begränsa konsekvenserna för människors liv och hälsa samt grundläggande värden. Till exempel pandemiplanering, beredskapsplanering för värmebölja och planering för skydd av civilbefolkningen. Denna planering är särskilt viktig för att skydda liv och hälsa bland stadens invånare.

Genom att identifiera vad som är samhällsviktig verksamhet i stadens verksamheter och inom det geografiska området skapas förutsättningar för att minska sårbarheten i verksamheterna och öka förmågan att hantera samhällsstörningar. Stadsledningskontorets bedömning är att arbetet med krisberedskap och civilt försvar på längre sikt har en positiv inverkan på den sociala dimensionen.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2023-10-18 § 695
2. Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2023-01-11 § 26
3. Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027.

Ärendet

I Överenskommelse om kommunernas krisberedskap som tecknats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) framgår att kommunen ska ta fram ett styrdokument som anger övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden. Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap motsvarar detta styrdokument. Kommunfullmäktige föreslår anta Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027.

Beskrivning av ärendet

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) styr arbetet med krisberedskap och civilt försvar i kommunerna. I LEH framgår att kommuner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Därigenom ska kommunerna också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar. Kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar är utifrån LEH preciserat i Överenskommelse om kommunernas krisberedskap och Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar som tecknats mellan MSB och SKR.

I överenskommelsen om kommunernas krisberedskap framgår det att kommunen ska ta fram ett styrdokument som anger övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden. I MSB:s vägledning för detta styrdokument framgår att det ska tas fram för att skapa en strategisk inriktning för arbetet med krisberedskap och för att utveckla den kommunala styrningen av arbetet. Det framgår också vad styrdokumentet ska innehålla och att det ska fastställas av kommunfullmäktige senast 31 december under den nya mandatperiodens första år. Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027 motsvarar detta styrdokument. Förslaget till plan har tagits fram i dialog med berörda förvaltningar och bolag.

Civil beredskap är ett samlande begrepp för arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Begreppet används i syfte att bidra till ett synsätt som skapar förutsättningar för att strukturera arbetet på ett mer samlat sätt. I förlängningen kan det leda till ett effektivare resursutnyttjande, genom att arbetet med krisberedskap och civilt försvar struktureras i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser.

Syftet med planen är att:

- Fastställa övergripande mål och inriktning för arbetet med civil beredskap för perioden 2024-2027.
- Bidra till ökad kunskap om civil beredskap och de uppgifter som ingår i arbetet.

Det pågår ett stort antal nationella utredningar, regeringsuppdrag och annat utvecklingsarbete i syfte att stärka den civila beredskapen som kan komma att medföra nya uppgifter och innebära snabba förändringar som kräver anpassning och omprioriteringar av arbetet. Sådana anpassningar och omprioriteringar behöver hanteras på lämpligt sätt under perioden och planeringen behöver således ta höjd för förändringar.

Dimensionerande antaganden

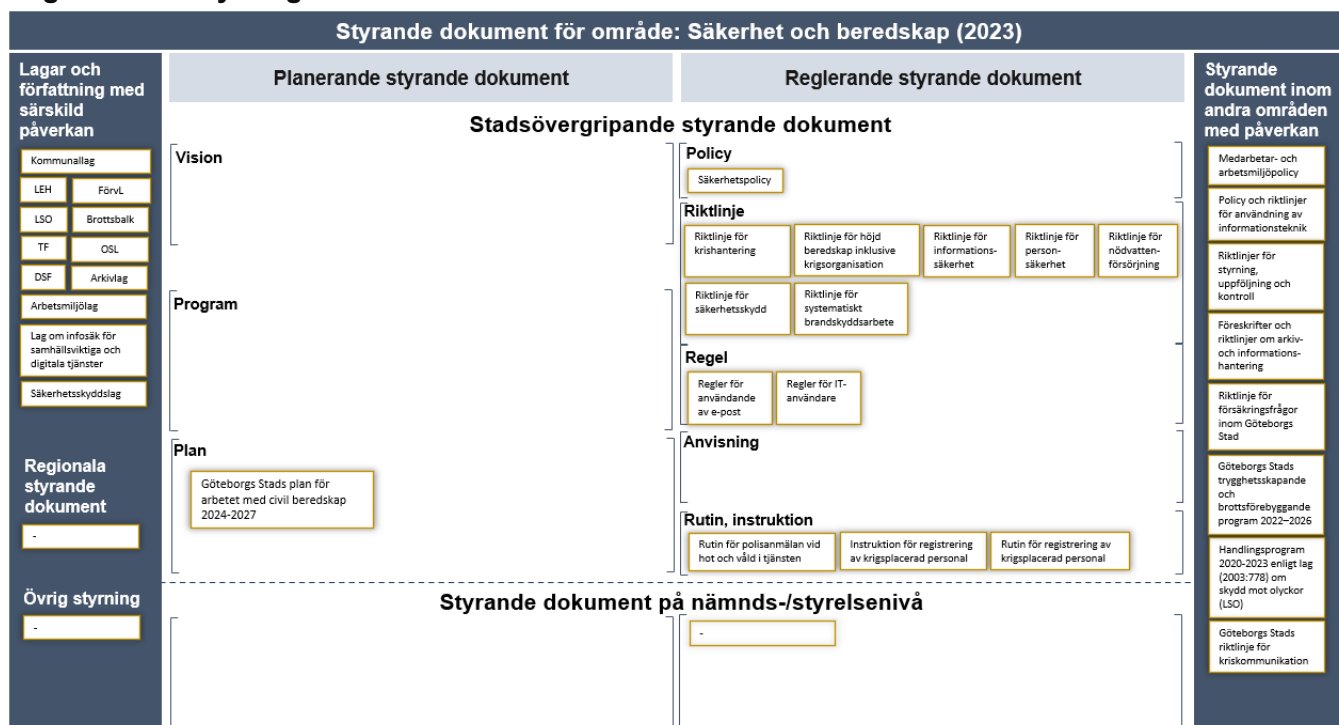
Grunden för den civila beredskapen är att samhällsviktig verksamhet ska kunna möta alla former av samhällsstörningar, inklusive att klara av att motstå och hantera krig.

De förhållanden som väntas vid ett väpnat angrepp ska vara dimensionerande för arbetet med civil beredskap, även om begreppet omfattar hela hotskalan.

Alla delar av samhällsviktig verksamhet behöver eller kommer inte att kunna upprätthållas vid höjd beredskap. Service- och ambitionsnivån kan behöva sänkas för att i gengäld skapa uthållighet. Den fredstida krisberedskapen ställer krav på andra förmågor än det väpnade angreppet. Fokus ligger på att verksamheter ska kunna upprätthålla ordinarie service- och ambitionsnivå så långt som möjligt och att de vid en samhällsstörning snarast ska återgå till normal nivå.

Nämnder och styrelser förväntas upprätthålla en grundberedskap för att hantera störningar i sin verksamhet, men i och med det förändrade omvärldsläget krävs särskilda satsningar inom vissa områden, bland annat i samband med uppbyggnad av stadens krigsorganisation. Vissa delar kan även väntas få en tydligare inriktning från nationellt håll under de kommande åren. Enligt ansvarsprincipen behöver nämnder och styrelser själva bedöma vad bland annat nationella planeringsinriktningar innebär för verksamhet inom deras ansvarsområde. Nämnders och styrelsernas beredskapsförmåga ska dimensioneras utifrån ansvarsområde och den samhällsviktiga verksamhet som nämnden eller styrelsen bedriver. Det finns således en variation mellan dessa.

Angränsande styrning

Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive krigsorganisation antogs våren 2023. Riktlinjen syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn vid höjd beredskap i Göteborgs Stad, samt att tydliggöra ansvar och övergripande krav gällande beredskapsplanering i fredstid.

En rad planeringsarbeten inför höjd beredskap pågår. Exempelvis ska varje nämnd och styrelse ta fram en beredskapsplan som ska aktiveras vid höjd beredskap. Därtill har 21 resursfunktioner inrättats med syfte att ytterligare öka stadens förmåga att hantera samhällsstörningar till följd av krig.

Berörda nämnder och bolag ska planera för att den förmåga och de resurser som finns inom resursfunktionerna även vid behov ska kunna användas helt eller delvis vid frestida samhällsstörningar.

Uppföljning av åtgärder enligt Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021-2023

Under perioden har stadsledningskontoret genomfört ett antal uppföljningar och avstämningar för de prioriterade åtgärderna som finns i Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021-2023. Detta har gjorts genom årliga lagstadgade uppföljningar till Länsstyrelsen, men även genom delårs- och årsrapporteringar samt genom ordinarie beredskapsforum och nätverk. Resultatet har gett kännedom om hur det förvaltnings- och bolagsvisa arbetet under perioden fortgått och har samtidigt gett underlag till Göteborgs Stads nya plan.

Covid-19-pandemin och ett antal andra händelser under perioden har till viss del krävt att nämnder och bolagsstyrelser behövt fokusera resurser på krishantering och därmed haft begränsade möjligheter att arbeta med vissa mer planerade åtgärder i föregående plan. Tidplanen för dessa åtgärder har behövt justeras och åtgärderna kommer därmed att överföras till den nya planen. Exempel på dessa åtgärder är att ta fram beredskapsplaner för värmebölja samt stadenövergripande pandemiplan.

Trots omfördelning och omprioritering under pandemin, har en stor del utav åtgärderna i föregående plan omhändertagits, där flertalet åtgärder är genomförda och ett antal är påbörjade och pågående. Exempel på genomförda åtgärder är planering för användning av ledningsplatser och alternativa ledningsplatser, utveckling av krisberedskapen i de nya nämnderna och genomförande av projekt om kartläggning av försörjning- och säkerhetsrisker inom inköp. Flertalet genomförda åtgärder bedöms även ha utvecklat arbetet med Göteborgs Stads geografiska områdesansvar. Arbetet enligt föregående plans inriktning och åtgärder återfinns även fortsatt i förvaltningars och bolags löpande beredskapsarbete. Stadsledningskontorets bedömning är att de övergripande mål och inriktningarna i planen för perioden 2021-2023 till stora delar har uppnåtts.

Innehållet i föregående plan, Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021-2023, utformades utifrån då identifierade behov av att beskriva de grundläggande uppgifter som kommuner har utifrån lag och överenskommelser samt beskrivningar av viktiga utgångspunkter och principer för beredskapsarbetet. Under de senaste åren har arbetet med krisberedskap och civilt försvar aktualiserats än mer, inte minst sedan Covid-19-pandemin och invasionen av Ukraina. Stadsledningskontoret bedömer att krisberedskapen inom Göteborgs Stad generellt är god. Detta baseras på diverse uppföljningar inom området och på det underlag som samlats in under arbetet med Göteborgs Stads risk- och sårbarhetsanalys 2024, som visar att flertalet förvaltningar och bolag kommit långt i krisberedskapsarbetet.

Det finns ett etablerat arbete med krisberedskap inom staden samt adekvat styrning inom området, samtidigt som arbetet inom särskilda områden behöver förstärkas ytterligare. Inriktningen och prioriterade åtgärder i planen fokuserar således på dessa områden.

Lämnade uppdrag som arbetats in i planen

Hemberedskap

Stadsledningskontoret har på uppdrag av kommunstyrelsen utrett och kostnadsberäknat hur invånare med lägre inkomster kan stöttas vid inköp av krislåda i hemmet, dnr 0153/23. Inom ramen för utredningen uppmärksammade stadsledningskontoret att en betydande del av befolkningen inte bedömer att de har hemberedskap för olika typer av kriser och att den inte är likvärdigt fördelad i befolkningen. Att en stor del av befolkningen inte har tillräcklig hemberedskap påverkar stadens totala beredskap negativt och försvårar för den kommunala verksamheten att prioritera och rikta stödet i händelse av kris.

Kommunstyrelsen beslutade 2023-10-18 § 695, att ge stadsledningskontoret i uppdrag att inarbeta utredningens tillvägagångssätt 2 ”Stöd genom målgruppsanpassad information och kunskap” i framtagande av ny styrning för arbetet med krisberedskap och civilt försvar. Tillvägagångssättet innebär ett ytterligare åtagande i relation till tidigare informationskampanjer, vilket förutsätter en lokal samverkan mellan ett antal nämnder och styrelser samt med civilsamhället. I förslaget till Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027 har utredningens slutsatser inarbetats i inriktningar och åtgärder kopplat till Stärkt arbete med risk- och sårbarhetsanalys och Ökad förmåga till skydd av civilbefolkningen.

Skydd av civilbefolkningen

Kommunstyrelsen beslutade 2023-01-11 § 26, punkt 1, att ge stadsledningskontoret i uppdrag att ta fram en inriktning och en ansvarsfördelning för skydd av civilbefolkningen i ett krisläge samt att ta fram förslag på åtgärder som bedöms vara prioriterade vad gäller Ökad förmåga till skydd av civilbefolkningen och totalförsvarsanläggningar.

Det är av stor betydelse att det finns ett väl sammanhållet system till skydd för civilbefolkningen. I förslaget till Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027 har uppdraget inarbetats i inriktningen kopplat till Skydd av civilbefolkningen. Skydd av civilbefolkningen omfattar bland annat tillgång till skyddsrum och andra skyddade utrymmen, möjligheter till utrymning och inkvartering, samt behovet av en stödorganisation, som kan genomföra insatser inför eller i samband med användning av skyddsrum och vid utrymning och inkvartering. Skydd av civilbefolkningen består även av andra väsentliga delar, såsom varning och information till allmänheten. Den enskildes förmåga och beredskap påverkar stadens möjligheter att klara av en kris. Uppdraget har därför även kopplingar till kommunstyrelsens uppdrag 2023-10-18, § 695, att inarbeta utredningens tillvägagångssätt 2 ”Stöd genom målgruppsanpassad information och kunskap”.

Försörjning av nödvändiga varor och tjänster

I samband med att kommunfullmäktige 2021-04-22 § 6 antog Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021-2023, fick kommunstyrelsen i uppdrag, dnr 1446/20, att säkerställa att åtgärder för att klara livsmedelsförsörjningen inkluderas i det fortsatta arbetet med Göteborgs Stads krisberedskap. Det första steget i arbetet har varit att säkerställa tillgången till rent vatten. En riktlinje för nödvattenförsörjning har arbetats fram som fastställer inriktning, prioritetsordning och ansvarsfördelning i Göteborgs Stad. Förvaltningar och bolag har även påbörjat ett arbete med handlingsplaner inom sina respektive ansvarsområden.

Nästa område i fokus för arbetet med livsmedelsberedskap har varit offentliga måltider. Under 2023 har stadsledningskontoret gjort en översyn över arbetet med beredskap inom stadens måltidsverksamheter. Resultatet visar att flera av verksamheterna nu ser över förutsättningarna att fortsätta producera, leverera och servera måltider trots störningar. Generellt har verksamheterna en beredskap för kortare avbrott. Kapaciteten och uthålligheten sägs till stor del påverkas av olika fastighetstekniska lösningar för exempelvis el- och vattenförsörjning samt möjligheten till lagerhållning av livsmedel.

Efter stadsledningskontorets beredning av ärendet gällande Göteborgs krisberedskap i ett nytt säkerhetspolitiskt läge beslutade kommunstyrelsen 2023-01-11 § 26, punkt 3, att ge stadsledningskontoret i uppdrag att, inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, bevaka, följa upp och till kommunstyrelsen föreslå åtgärder för hur staden samlat ska arbeta med att säkerställa försörjningen av nödvändiga varor och tjänster. I det fortsatta arbetet hanteras frågor om nödvatten och offentliga måltider inom ramen för detta uppdrag.

Stadsledningskontorets bedömning var att i planen för arbetet med civil beredskap för perioden 2024-2027, ta ett samlat grepp gällande åtgärder som är angelägna för försörjningsberedskapen. I förslaget till Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024-2027 har således uppdraget inarbetats i inriktningen kopplat till Ökad försörjningsberedskap.

Angränsande arbete

Trygghetspunkter

En åtgärd i Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021–2023 riktades åt planering för utrymning och inkvartering samt att utreda behov av att etablera trygghetspunkter i staden.

Trygghetspunkter i Göteborgs Stad ska, enligt stadsledningskontorets utredning, dnr 1382/21, tillhandahålla krisinformation och grundläggande förnödenheter till invånare och besökare vid långvariga elavbrott eller andra större kriser. Trygghetspunkter ska även tillhandahålla utrymme för vila. Utredningen av stadsledningskontoret resulterade i ett uppdrag från kommunfullmäktige 2022-10-27 § 30, punkt 1, till Stadsfastighetsnämnden om att projektera för trygghetspunkter proportionerligt fördelade utifrån befolkningstätheten. Stadsfastighetsnämnden har i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med ett förslag på lokaler inklusive kostnadsberäkning för fastighetsanpassningar samt en tidplan. Stadsledningskontoret ska därtill återkomma till kommunfullmäktige med ett förslag kring hur arbetet med att driva trygghetspunkter ska organiseras inom staden, såväl innan som under en pågående händelse.

Arbetet kring trygghetspunkter har även inarbetats i inriktningen kopplat till Ökad förmåga till skydd av civilbefolkningen. Fokus under perioden ska vara att gå från utredning till etablering av trygghetspunkter.

Klimatanpassning

Kommunstyrelsen har gett stadsledningskontoret i uppdrag att samordna klimatanpassningsarbetet i samarbete med förvaltningar och bolag. Stadsledningskontoret leder uppdraget att ta fram en första version av klimatanpassningsplanen där ett inledande steg är en klimat- och sårbarhetsanalys av staden som verksamhet och fastighetsägare.

I klimatanpassningsplanen identifieras och analyseras sårbarheter, risker och möjligheter som ett förändrat klimat kan få. Resultaten av analysen används sedan för att planera och prioritera åtgärder för en succesiv anpassning av stadens verksamheter.

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys (RSA) och klimatanpassningsarbetet är två processer där överlapp identifieras, dels innehållsmässigt då båda kan beakta klimateffekter, dels metodmässigt då en snarlik metodik används för processerna. Stadsledningskontoret kommer att ytterligare samordna dessa processer.

Övergripande mål och inriktningar för arbetet under perioden

I planen redovisas övergripande mål och inriktning för arbetet under perioden 2024-2027. Inriktningen utgår från områden som bedöms vara av betydelse för Göteborgs Stad att bygga upp förmåga inom och har bland annat baserats på lagar, förordningar och nationella planeringsinriktningar, men även på Göteborgs Stads risk- och sårbarhetsanalys 2024, pågående uppdrag, samt utvärderingar och revisionsrapporter.

De övergripande målen för arbetet under perioden är:

- Att förbättra systematik och tydlighet i stadens arbete med civil beredskap.
- Att stärka grundläggande funktionalitet i stadens samhällsviktiga verksamheter, inklusive en ökad försörjningsberedskap.
- Att utveckla grundläggande skydd, stöd och information till civilbefolkningen.

Utifrån de övergripande målen ovan är inriktningen för perioden 2024-2027 att:

1. Stärka nämnders och styrelserns arbete med den verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalysen.
2. Utveckla förmågan att arbeta systematiskt med kontinuitetshantering.
3. Öka förmågan att upprätthålla försörjningen av verksamhetskritiska varor och tjänster.
4. Öka förmågan till skydd av civilbefolkningen vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.
5. Utveckla förmågan att hantera samhällsstörningar över hela hotskalan genom utbildning och övning.
6. Uppdatera eller ta fram särskild planering för att stärka stadens civila beredskap.

De övergripande målen och följande inriktningar mynnar ut i ett antal prioriterade åtgärder med tilldelat ansvar inom stadens nämnder och styrelser. Dessa prioriterade åtgärder redogörs för i tabellform. Varje nämnd och styrelse med utpekat ansvar i planen ansvarar för implementeringen i den egna organisationen. Flera av de åtgärder som föreslås riktar sig även brett till nämnder och styrelser. Stadsledningskontoret kommer i implementering av planen säkerställa att de nämnder och styrelser som berörs vidtar dessa åtgärder.

Stadsledningskontorets bedömning

Av överenskommelsen om kommunernas krisberedskap framgår det att kommunen ska ta fram ett styrdokument som anger övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden. Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap motsvarar detta styrdokument. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och de har fått information om arbetet med detta styrdokument samt att beslut kommer att fattas i början av 2024.

De risker och sårbarheter som finns i stadens verksamheter och inom det geografiska området samt den omfattning av samhällsviktig verksamhet som bedrivs i stadens regi ställer höga krav på arbetet med civil beredskap. Stadsledningskontorets bedömning är att inriktningen av arbetet och genomförandet av de prioriterade åtgärderna enligt denna plan utvecklar stadens förmåga att motstå och hantera samhällsstörningar över hotskalan och ger staden ett bra utgångsläge för det framtida arbetet med civil beredskap.

Som följd av hanteringen av bland annat Covid-19-pandemin och andra samhällsstörningar under föregående planperiod, har nämnder och styrelser i viss utsträckning haft begränsade möjligheter att arbeta med vissa åtgärder i föregående plan. Stadsledningskontoret bedömer trots detta att en stor del utav åtgärderna i föregående plan omhändertagits, med flertalet genomförda åtgärder och ett antal som påbörjades och pågående.

Stadsledningskontoret gör bedömningen att flertalet nämnder och styrelser kommit långt i krisberedskapsarbetet under föregående planperiod. Det finns ett etablerat arbete med krisberedskap inom staden samt adekvat styrning inom området. Samtidigt behöver arbetet inom särskilda områden förstärkas ytterligare, inte minst mot bakgrund av ett försämrat säkerhetspolitiskt läge på flera håll i världen och kriser som allt oftare bedöms vara tätt sammanlänkade och påverka och förstärka varandra. Inriktningen och prioriterade åtgärder i planen fokuserar på dessa områden. Framför allt är inriktningen för stadens nämnder och styrelser att komma vidare från analys och planering av arbete, till konkret utveckling av förmågor.

En majoritet av de prioriterade åtgärder som anges i planen faller inom ramen för ordinarie ansvar och uppdrag inom utsedda nämnder och styrelser, samt går att genomföra med befintliga eller särskilt avsatta medel för ändamålet. Stadsledningskontorets bedömer därmed att planen inte behöver gå på remiss till stadens nämnder och styrelser. I det fall särskilda åtgärder behövt förankras med förvaltningsdirektör har detta gjorts. I de fall kraven ökar till följd av att ett väpnat angrepp ska vara dimensionerande för arbetet med civil beredskap, kan detta på längre sikt innebära högre kostnader för många utav stadens verksamheter, bland annat i form av drifts- och underhållskostnader utöver direkta investeringar.

Stadsledningskontoret bedömer att de lämnade uppdrag till kommunstyrelsen som redogjorts för ovan har arbetats in i planen och därmed ska förklaras avslutade.

Denna plan anger det arbete som ska genomföras utifrån de förutsättningar som gäller för perioden 2024-2027. Stadsledningskontoret bedömer att stadens arbete med civil beredskap kommer att behöva fortsätta utvecklas med en hög ambitionsnivå under de kommande åren i takt med att nationella utredningar, lagar och regleringar ökar kraven inom området. Ett svenskt Nato-medlemskap kommer dessutom innebära förändringar för den fortsatta utvecklingen av den civila beredskapen, då Sverige förväntas fungera som en integrerad del i Natos etablerade strukturer och processer.

Christina Eide

Eva Hessman

Direktör Utveckling av stadens verksamheter

Stadsdirektör

§ 695 Ärendenummer SLK-2023-00153

Redovisning av uppdrag att utreda och kostnadsberäkna hur invånare med lägre inkomster kan stöttas vid inköp av krislåda

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från S, V och MP:

1. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2023-01-11 § 26, punkt 2, att utreda och kostnadsberäkna hur invånare med lägre inkomster kan stöttas vid inköp av krislåda, enlighet med vad som framgår av stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att inarbeta utredningens tillvägagångssätt 2 ”Stöd genom målgruppsanpassad information och kunskap” i framttagande av ny styrning för arbetet med krisberedskap och civilt försvar.

Tidigare behandling

Bordlagt den 4 oktober 2023, § 658.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 3 september 2023.

Tilläggsyrkande från V, S och MP den 13 oktober 2023.

Yttrande från SD den 29 september 2023.

Yrkanden

Jenny Broman (V) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från V, S och MP den 13 oktober 2023.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkande från V, S och MP den 13 oktober 2023.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen beslutar först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer herefter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från V, S och MP och finner att det bifallits.

Protokollsanteckning

Jörgen Fogelklou (SD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 29 september 2023.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Redovisning av uppdrag gällande Göteborgs krisberedskap i ett nytt säkerhetspolitiskt läge

§ 26, 0583/22

Beslut

Enligt yrkande från S, V och MP:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar, ta fram en inriktning och en ansvarsfördelning för skydd av civilbefolkningen i ett krisläge. I uppdraget ingår att ta fram förslag på åtgärder som bedöms vara prioriterade vad gäller skydd av civilbefolkningen och totalförsvarsanläggningar.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med relevanta parter, utreda och kostnadsberäkna hur invånare med lägre inkomster kan stöttas vid inköp av krislåda.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, inom ramen för planen för arbetet med krisberedskap och civilt försvar bevaka, följa upp och till kommunstyrelsen föreslå åtgärder för hur staden samlat ska arbeta med att säkerställa försörjningen av nödvändiga varor och tjänster.
4. Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2022-06-15 § 518 till stadsledningskontoret, att bereda de uppdrag som framgår av yrkande från S och D, samt V och MP, gällande Göteborgs krisberedskap i ett nytt säkerhetspolitiskt läge, antecknas och förklaras fullgjort.

Tidigare behandling

Bordlagt den 9 november 2022, § 820, den 30 november 2022, § 912 och den 14 december 2022, § 979.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 20 september 2022.

Yttrande från M, D, L och KD den 29 november 2022.

Yrkande från M, D och L särskilt yttrande KD den 2 december 2022.

Yrkande från S, V och MP den 9 december 2022.

Yrkanden

Ordföranden Jonas Attenius (S) yrkar bifall till yrkande från S, V och MP den 9 december 2022 och avslag på yrkande från M, D och L den 2 december 2022.

Axel Josefson (M) yrkar bifall till yrkande från M, D och L den 2 december 2022.

Propositionsordning

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer propositioner på yrkandena och finner att det egna yrkandet bifallits. Omröstning begärs.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: ”Ja för bifall till Jonas Attenius yrkande och Nej för bifall till Axel Josefsons yrkande”.

Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti (S), Jenny Broman (V), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP) och ordföranden Jonas Attenius (S) röstar Ja (7).

Axel Josefson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L), Elisabet Lann (KD) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) röstar Nej (6).

Protokollsanteckningar

Representanterna från M, D, L och KD antecknar som yttrande en skrivelse från den 29 november 2022.

Elisabet Lann (KD) antecknar som yttrande en skrivelse från den 2 december 2022.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Dag för justering

2023-01-30

Vid protokollet

Sekreterare

Lina Isaksson

Ordförande

Jonas Attenius

Justerande

Axel Josefson

Göteborgs
Stad

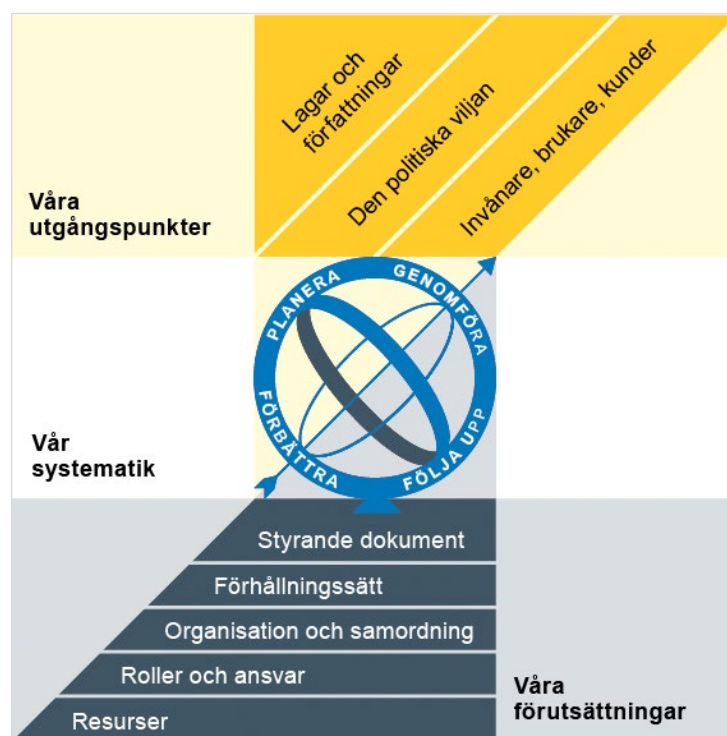
Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024–2027

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Dokumentnamn: Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap 2024–2027			
Beslutad av:	Gäller för:	Diarienummer:	Datum och paragraf för beslutet:
Kommunfullmäktige	Stadens nämnder och styrelser	SLK-2023-01023	[Text]
Dokumentsort:	Giltighetstid:	Senast reviderad:	Dokumentansvarig:
Plan	2024–2027	-	Säkerhetschef
Bilagor:			
-			

Innehåll

Inledning	3
Utgångspunkter	5
Övergripande mål och inriktning för arbetet	8
1. Risk- och sårbarhetsanalys	9
2. Kontinuitetshantering	10
3. Försörjningsberedskap	11
4. Skydd av civilbefolkningen	12
5. Övning och utbildning	14
6. Planering att uppdatera eller ta fram	13
Prioriterade åtgärder	14

Inledning

Syftet med denna plan

Civil beredskap är ett samlande begrepp för krisberedskap och civilt försvar. Begreppet används i syfte att bidra till ett synsätt som skapar förutsättningar för att strukturera arbetet på ett mer samlat sätt. I förlängningen kan det leda till ett effektivare resursutnyttjande, genom att arbetet med civilt försvar och krisberedskap struktureras i gemensamma processer för samordning, planering och förberedelser.

Syftet med Göteborgs Stads plan för arbetet med civil beredskap är att:

- Fastställa övergripande mål och inriktning för arbetet med civil beredskap för perioden 2024–2027.
- Bidra till ökad kunskap om civil beredskap och de uppgifter som ingår i arbetet.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för Göteborgs Stads nämnder och styrelser. Även delägda bolag där Göteborgs Stads är majoritetsägare är skyldiga att förhålla sig till denna plan. I planen framgår vilka nämnder och styrelser som har ansvar för de prioriterade åtgärderna.

Giltighetstid

Denna plan gäller för perioden 2024 till 2027.

Bakgrund

I lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) framgår att kommuner ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Därigenom ska kommunerna också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Överenskommelse om kommunernas krisberedskap som tecknats mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och regioner (SKR) preciserar utifrån lagen kommunernas uppgifter. I överenskommelsen framgår det att kommunen ska ta fram ett styrdokument som anger övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden. Överenskommelsen anger att styrdokumentet ska fastställas av kommunfullmäktige. En översyn av de två överenskommelserna pågår. Dessa kommer att ersättas från och med 2024.

Koppling till andra styrande dokument

- Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022, MSB och SKR.
- Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till 2023, MSB och SKR.
- MSB:s föreskrifter om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser, MSBFS 2015:5.

- Göteborgs Stads säkerhetspolicy.
- Göteborgs Stads riktlinje för krishantering.
- Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive krigsorganisation.
- Göteborgs Stads riktlinje för nödvattenförsörjning.
- Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet.
- Göteborgs Stads riktlinje för kriskommunikation.
- Göteborgs Stads riktlinje för styrning, uppföljning och kontroll.

Uppföljning av denna plan

De prioriterade åtgärder som anges i planen följs bland annat upp i samband med den redovisning som årligen ska lämnas till länsstyrelsen. Redovisningen är reglerad i LEH samt i MSB:s föreskrifter om kommuners och regioners risk- och sårbarhetsanalyser.

Arbetet enligt planen följs även upp genom ordinarie uppföljningsprocesser, nätverksträffar med stadens säkerhetschefer eller genom enskilda riktade uppföljningar, beroende på uppdrag. En samlad uppföljning sker i slutet av den period som planen gäller för och redovisas för kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ansvarar för att stödja implementeringen och uppföljningen av det gemensamma arbetet enligt planen. Varje nämnd och styrelse med utpekat ansvar i planen ansvarar för implementeringen i den egna organisationen.

Planens innehåll

Planen redovisar först ett antal viktiga utgångspunkter för arbetet med civil beredskap. Avsnitten som följer redogör för pågående arbete av betydelse för planeringen, samt mål och inriktning för arbetet med civil beredskap under perioden 2024–2027. I det avslutande avsnittet finns en detaljerad tabell där det framgår vem eller vilka som ansvarar för att åtgärder genomförs och när de ska genomföras.

Utgångspunkter

Detta avsnitt redovisar utgångspunkter för planen, exempelvis omvärldsfaktorer, som inverkar på stadens arbete med civil beredskap, samt en beskrivning av pågående arbete av betydelse för planeringen.

Rådande omvärldsfaktorer

Som följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina år 2022, tillsammans med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge på flera håll i världen, har förutsättningarna för svensk säkerhetspolitik förändrats i grunden. Invasionen av Ukraina och de internationella reaktioner som följt markerar en historisk brytpunkt för svensk och europeisk säkerhet. Konflikter om territorium med militära medel är återigen en realitet och ett väpnat angrepp eller hot om användning av militära maktmedel mot Sverige kan inte uteslutas.

Den antagonistiska hotbilden mot Sverige är komplex och innefattar bland annat sabotage och terrorism, organiserad brottslighet och hot mot kritisk infrastruktur så som energi-, vatten- och livsmedelsförsörjning. Den ökade digitaliseringen och sammankopplingen av informationssystem och infrastruktur leder även till ökade hot om cyberattacker, otillbörlig informationspåverkan, desinformation och påverkanskampanjer.

Även icke-antagonistiska hot påverkar Sveriges säkerhet. Dessa innefattar bland annat pandemier, väderrelaterade händelser och andra stora olyckor. Klimatförändringar är ett långsiktigt och allvarligt hot som, utöver att vara ett hot i sig med konsekvenser på bland annat leveranskedjor, infrastruktur och folkhälsa, även kan innebära ökad risk för internationell spänning och instabilitet. Kriserna bedöms allt oftare vara tätt sammanlänkande och påverkar och förstärker varandra.

Dimensionerande antaganden

Grunden för den civila beredskapen är att samhällsviktig verksamhet ska kunna möta alla former av samhällsstörningar, inklusive att klara av att motstå och hantera krig¹. De förhållanden som väntas vid ett väpnat angrepp, med mer omfattande störningar i viktiga samhällsfunktioner, ska vara dimensionerande för arbetet med civil beredskap, även om begreppet omfattar hela hotskalan.

Alla delar av samhällsviktig verksamhet behöver sannolikt inte upprätthållas vid höjd beredskap. Delar utav den verksamhet som anses samhällsviktig kan behöva pausas, vissa lagstyrda icke tidskritiska uppdrag kan behöva dras ner till ett minimum och stadens tillgängliga resurser kan behöva kraftsamlas till att upprätthålla resterande delar av samhällsviktig verksamhet på acceptabel nivå. Service- och ambitionsnivån kan behöva sänkas för att i gengäld skapa uthållighet.

Den fredstida krisberedskapen ställer krav på andra förmågor än det väpnade angreppet. Fokus ligger på att öka förmågan att hantera störningar, med målet att verksamheter ska

¹ Utgångspunkten för planeringen av totalförsvaret bör vara att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sveriges närområde som innebär allvarliga störningar i samhällets funktionalitet samt krig under del av denna tid. (*Totalförsvaret 2021–2025*, prop. 2020/21:30)

kunna upprätthålla ordinarie service- och ambitionsnivå så långt som möjligt och att de vid en samhällsstörning snarast ska återgå till normal nivå.

Nämnder och styrelser förväntas upprätthålla en grundberedskap för att hantera störningar i sin verksamhet, men i och med det förändrade omvärldsläget krävs särskilda satsningar inom vissa områden, bland annat i samband med uppbyggnad av stadens krigsorganisation. Vissa delar kan även väntas få en tydligare inriktning från nationellt håll under de kommande åren. Enligt ansvarsprincipen behöver nämnder och styrelser själva bedöma vad bland annat nationella planeringsinriktningar innebär för verksamhet inom deras ansvarsområde. Nämnders och styrelsernas beredskapsförmåga ska dimensioneras utifrån ansvarsområde och den samhällsviktiga verksamhet som nämnden eller styrelsen bedriver. Det finns således en variation mellan stadens nämnders och styrelsernas planerings- och förberedelsearbete.

Flexibilitet i arbetet med civil beredskap

Denna plan anger det arbete som ska genomföras utifrån de förutsättningar som gäller för perioden 2024–2027. Det pågår ett stort antal utredningar, regeringsuppdrag och annat utvecklingsarbete i syfte att stärka den civila beredskapen som kan komma att medföra nya uppgifter och innebära snabba förändringar som kräver anpassning och omprioriteringar av arbetet. Sådana anpassningar och omprioriteringar behöver hanteras på lämpligt sätt under perioden och planeringen behöver således ta höjd för förändringar.

Arbete av betydelse för planeringen

Risk- och sårbarhetsanalys

Utifrån lag och föreskrifter ska Sveriges kommuner inför varje ny mandatperiod arbeta fram en risk- och sårbarhetsanalys. Risk- och sårbarhetsanalysen syftar till att öka kunskapen om kommunens riskbild, samt medvetandegöra berörda förvaltningar, bolag och beslutsfattare om vilka sårbarheter och brister som finns relaterat de hot och risker som identifierats.

Göteborgs Stads risk- och sårbarhetsanalys 2024 bygger på en sammanställning av verksamhetsspecifika analyser som ett urval av stadens förvaltningar och bolag tagit fram. I analyserna har verksamheternas samhällsviktiga åtaganden samt dess kritiska beroenden identifierats, och de två riskerna skyfall och cyberattack analyserats med fokus på påverkan och konsekvenser för verksamheterna och dess kritiska beroenden.

De åtgärdsbehov som identifierats genom risk- och sårbarhetsanalysen behöver omhändertas. Därför lyfts ett antal prioriterade åtgärder längre ner i denna plan.

Planering inför höjd beredskap

Göteborgs Stad har de senaste åren bedrivit ett omfattande planeringsarbete gällande civilt försvar. Som en följd antog kommunfullmäktige våren 2023 *Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap inklusive krigsorganisation*. Riktlinjen syftar till att skapa en gemensam inriktning och samsyn vid höjd beredskap i Göteborgs Stad, samt att tydliggöra ansvar och övergripande krav gällande beredskapsplanering i fredstid.

En rad planeringsarbeten inför höjd beredskap pågår. Exempelvis ska varje nämnd och styrelse ta fram en beredskapsplan som ska aktiveras vid höjd beredskap. Planen ska

minst innefatta ledning och samband, prioritering och minimikrav för samhällsviktig verksamhet, krigsorganisation, övning och utbildning samt planering för resursfunktioner.

Inrättandet av resursfunktioner syftar till att öka stadens förmåga att hantera omfattande, komplexa och parallella samhällsstörningar till följd av krig. Resursfunktionerna ansvarar för att samarbete över förvaltnings- och bolagsgränser snabbt kommer till stånd, vilket kräver planering redan under fredstid. Varje resursfunktionansvarig ansvarar för att säkerställa att resursfunktionen uppnår en organisatorisk beredskap. Detta genom förberedda arbetsformer för uppdraget samt för samverkan med andra resursfunktioner, externa aktörer och övriga i staden. Ansvariga ska även löpande analysera vilka resurser som kan behövas för att hantera uppdrag under höjd beredskap och ytterst krig.

Berörda nämnder och bolag ska planera för att den förmåga och de resurser som finns inom resursfunktionerna enligt riktlinje för höjd beredskap även vid behov ska kunna användas helt eller delvis vid fredstida samhällsstörningar.

Utvecklingsarbete pågår även inom områdena informationssäkerhet, säkerhetsskydd och signalskydd. Dessa områden är stödprocesser till det arbete som sker inom den civila beredskapen och behöver takta med behovet inom stadens verksamheter.

Grundläggande förmåga till krishantering

Göteborg Stads uppdrag vid en samhällsstörning är att upprätthålla den verksamhet som kommunen har ansvar för, samt vid behov och vid extraordinära händelser, enligt det geografiska områdesansvaret, verka för att de åtgärder som vidtas av olika aktörer under en händelse samordnas och att information och kommunikation till allmänheten samordnas.

Verksamhetsansvaret innebär att upprätthålla stadens verksamhet med fokus på den samhällsviktiga verksamheten. Om en samhällsstörning har påverkat förmågan att upprätthålla verksamheten handlar hanteringen om att begränsa konsekvenserna och att så snabbt som möjligt få verksamheten att fungera som normalt igen. För att upprätthålla denna grundläggande förmåga till krishantering utbildas och övas förvaltningar och bolag kontinuerligt inom området.

Övergripande mål och inriktning för arbetet

Detta avsnitt redovisar övergripande mål och inriktning för perioden 2024–2027. Inriktningen utgår från områden som bedöms vara av betydelse för Göteborgs Stad att bygga upp förmåga inom och har bland annat baserats på lagar, förordningar, planeringsinriktningar och stadens risk- och sårbarhetsanalys.

Övergripande mål för arbetet under perioden

Göteborgs Stads arbete med civil beredskap syftar till att minska sårbarheterna inom stadens verksamhetsområden och dess samhällsviktiga verksamheter, samt att förebygga och begränsa konsekvenserna av inträffade händelser genom en ökad förmåga att hantera samhällsstörningar över hela hotskalan.

De övergripande målen för arbetet med civil beredskap för perioden 2024–2027 är:

- Att förbättra systematik och tydlighet i stadens arbete med civil beredskap.
- Att stärka grundläggande funktionalitet i stadens samhällsviktiga verksamheter, inklusive en ökad försörjningsberedskap.
- Att utveckla grundläggande skydd, stöd och information till civilbefolkningen.

Inriktning för arbetet under perioden 2024–2027

Utifrån de övergripande målen ovan är inriktningen för perioden 2024–2027 att:

1. Stärka nämnders och styrelserns arbete med den verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalysen.
2. Utveckla förmågan att arbeta systematiskt med kontinuitetshantering.
3. Öka förmågan att upprätthålla försörjningen av verksamhetskritiska varor och tjänster.
4. Öka förmågan till skydd av civilbefolkningen vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.
5. Utveckla förmågan att hantera samhällsstörningar över hela hotskalan genom utbildning och övning.
6. Uppdatera eller ta fram särskild planering för att stärka stadens civila beredskap.

De olika delarna i inriktningen preciseras i följande avsnitt samt i åtgärdstabellen.

1. Stärkt arbete med risk- och sårbarhetsanalys

För perioden är den övergripande inriktningen att, utifrån arbetet med stadens risk- och sårbarhetsanalys, fortsatt bedriva ett arbete som leder till konkreta åtgärder som minskar sårbarheter och ökar förmågan att motstå och hantera kriser och extraordinära händelser.

Kommunstyrelsen har under 2023 samordnat stadens arbete med risk- och sårbarhetsanalyser. De förvaltningar och bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet har genomfört ett omfattande arbete med att kartlägga verksamheternas samhällsviktiga åtaganden, dess kritiska beroenden samt brister och sårbarheter kopplat till de två utvalda riskscenarierna skyfall och cyberattacker. De verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyserna har därefter överlämnats till stadsledningskontoret som bedömt och sammanställt resultaten i en stadenövergripande risk- och sårbarhetsanalys. De sårbarheter och åtgärdsbehov som identifierats i de verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyserna behöver värderas av nämnder och styrelser för att ta ställning till eventuella åtgärder i den egna organisationen.

I den stadenövergripande risk- och sårbarhetsanalysen 2023 har valet gjorts att fokusera mer på förvaltningars, bolags och kommunalförbunds kritiska beroenden än på att identifiera olika risker. Därtill har samhällsviktiga verksamheter ålagts att analysera två specifika scenarier. Inför uppstart av stadens arbete med risk- och sårbarhetsanalys för nästa period, ska en utvärdering av den metod som använts göras och vid behov revideras.

Under perioden ska nämnder och styrelser som deltagit i processen fortsätta arbeta med sin verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalys, dels genom att kommunicera resultatet av respektive risk- och sårbarhetsanalys till berörda målgrupper internt och externt, dels genom att ta ställning till identifierade åtgärdsförslag och prioritera och genomföra de åtgärder som de finner lämpliga.

2. Systematiskt arbete med kontinuitetshantering

För perioden är den övergripande inriktningen att utveckla förmågan att arbeta systematiskt med kontinuitetshantering inom stadens samhällsviktiga verksamheter.

Arbetet med kontinuitetshantering har ett verksamhetsnära fokus med utgångspunkt i den egna verksamheten och dess beroenden. Det handlar om att planera för att upprätthålla sin verksamhet på en lämplig nivå, oavsett vilken störning den utsätts för. Med kontinuitetsplan avses dokumenterade rutiner som vägleder en verksamhet att efter avbrott reagera, återställa och återuppta verksamheten i en förväg definierad omfattning. Den innehåller information som hjälper personalen att veta vad den ska göra vid störningar såsom personalbortfall, strömavbrott eller uteblivna leveranser.

I Göteborgs Stad pågår olika typer av arbeten som är att betrakta som kontinuitetshantering, men med olika nomenklatur och tillvägagångssätt. Det finns i dagsläget ingen specifik lag eller andra krav som direkt reglerar stadens arbete med kontinuitetshantering. I föregående plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar stod emellertid skrivet att nämnder och styrelser som bedriver samhällsviktig verksamhet *bör* bedriva ett arbete med kontinuitetshantering för att säkerställa verksamheten på tolerabel nivå.

Under perioden är det av stor vikt att stadens samhällsviktiga verksamheter fokuserar på arbetet med kontinuitetshantering för att förkorta störningsperioder och minska personella, ekonomiska, funktionella eller informationsrelaterade konsekvenser. Det är även viktigt att detta görs systematiskt. I risk- och sårbarhetsarbetet har förvaltningar och bolag identifierat samhällsviktiga åtaganden, dess acceptabla avbrottstid samt interna och externa kritiska beroenden. Detta underlag utgör en grund i kontinuitetsarbetet.

3. Ökad försörjningsberedskap

För perioden är den övergripande inriktningen att öka förmågan att upprätthålla försörjningen av verksamhetskritiska varor och tjänster.

Det saknas en beslutad målsättning för vilken nivå av försörjningsberedskap Sverige ska sträva efter, vilket leder till utmaningar med att värdera behovet av åtgärder. Det finns få antaganden kring vilka tidsperspektiv som ska gälla samt vilka funktioner som ska upprätthållas, i vilken grad och för vilka målgrupper. Flera nationella utredningar som berör försörjningsberedskap pågår och ansvar och metoder för att uppnå försörjningstrygghet kommer att fortsätta utredas under kommande år.

Resultatet från dessa arbeten behöver tas i beaktning, men i ett omvärldsläge med krig i Europa och med erfarenheter från en flerårig pandemi, behöver arbete inledas innan nationella förslag får genomslag. Det är ett skäl till att staden under tiden ska inrikta arbetet mot försörjning av verksamhetskritiska varor och tjänster, det vill säga sådana varor och tjänster som är nödvändiga för att kunna säkerställa funktionaliteten inom stadens samhällsviktiga verksamheter, såväl vid fredstida krissituationer som vid höjd beredskap. Särskilt fokus riktas mot områdena reservkraft, drivmedel, transportkapacitet, nödvatten och måltider, samt mot att säkerställa att beredskapsaspekter tas i beaktning vid verksamheternas inköps- och upphandlingsarbete. Kommunstyrelsen ska därtill fortsatt bevaka kommande nationella beslut och planeringsinriktningar och bedöma behovet av åtgärder inom staden.

4. Ökad förmåga till skydd av civilbefolkningen

För perioden är den övergripande inriktningen att öka förmågan till skydd av civilbefolkningen vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.

I den statliga utredningen SOU 2022:57 Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap lämnas förslag till hur ett väl anpassat fysiskt skydd för civilbefolkningen bör vara utformat. Uppdraget omfattar tre områden; skyddsrum, utrymning och inkvartering samt behovet av en stödorganisation, som kan genomföra insatser inför eller i samband med användning av skyddsrum och vid utrymning och inkvartering. Utredningen bedömer att det är realistiskt att utgå från att det kan finnas en påtaglig risk för att civilbefolkningen i Sverige kan komma att drabbas hårdare av ett väpnat angrepp än enligt tidigare gjorda bedömningar. Det är därför av stor betydelse att staden fokuserar på att ytterligare förstärka dessa delar. Under perioden ska även berörda nämnder och styrelser fortsätta arbetet kopplat till trygghetspunkter med syfte att tillgodose boende och besökares grundläggande behov vid händelse. Fokus ska vara att gå från utredning till etablering av trygghetspunkter.

Skydd av civilbefolkningen består även av andra väsentliga delar, såsom varning och information till allmänheten. Den enskildes förmåga och beredskap påverkar stadens möjligheter att klara av en kris. Befolkningen behöver därför ha kunskap om risker och behovet av den enskilda individens ansvarstagande samt acceptans för en lägre nivå av samhällsservice. MSB och FOI har genomfört studier kring medborgarnas hemberedskap, som visar att människor sällan är medvetna om den beredskap de faktiskt har. För invånare med lägre inkomster kan kostnaden för hemberedskap vara ett hinder, samtidigt som det i många fall oavsett inkomstnivå också handlar om kunskap och insikt. För att stödja invånare att stärka sin hemberedskap behöver staden bistå med målgruppsanpassad information och kunskap, såväl för invånare med låga inkomster som de som av andra anledningar inte har en tillräcklig hemberedskap. Kunskapshöjande insatser kan bland annat bidra till att den hemberedskap som ofta redan finns i hemmet uppmärksammas.

5. Övning och utbildning

För perioden är den övergripande inriktningen att utveckla förmågan att hantera samhällsstörningar över hela hotskalan genom utbildning och övning.

Genom att planera och delta i övningar stärks förmågan att motstå och hantera olika typer av samhällsstörningar. Beskrivningen i detta avsnitt, med tillhörande åtgärder i nedan tabell, utgör den övergripande utbildnings- och övningsplanen för Göteborgs Stad. Utbildnings- och övningsverksamheten preciseras i nämnder och styrelserns egen planering.

Syftet med utbildnings- och övningsverksamheten är att förtroendevalda och anställd personal får den utbildning och övning de behöver för att kunna lösa sina uppgifter vid en händelse. Genom en planlagd utbildnings- och övningsverksamhet ska nämnder och styrelser ansvara för att detta sker.

Inriktningen för perioden är att gå från ord till handling genom att fokusera utbildnings- och övningsinsatser på de planer och riktlinjer som tagits fram under föregående mandatperiod och tillämpa dessa i praktiken. Exempelvis kommer en större övning av stadens krigsorganisation att ske i början av 2024 utifrån Göteborgs Stads riktlinje för höjd beredskap. Ytterligare övningar kopplat till stadens krigsorganisation kommer att behöva utföras löpande under perioden. Det finns även ett behov av att öva och utbilda inom de delar som hör till ordinarie kontinuitetshantering.

6. Särskild planering att uppdatera eller ta fram

Nämnder och styrelser ska ta fram eller uppdatera följande planering under perioden.

Skyfall

Göteborgs Stads kretslopp och vattennämnd har ett övergripande ansvar att samordna och driva skyfallsfrågan i nya och befintliga områden, samt samordna och stödja nämnder i deras uppdrag och i samverkan med övriga verksamhetsutövare ansvara för att staden genomför lämpliga åtgärder. Därtill har Göteborgs Stads stadsmiljönämnd ansvar för utförande, drift och förvaltning av anläggningar som bidrar till att skydda staden mot effekter av ett förändrat klimat.

Risk- och sårbarhetsanalysen 2023 och det analyserade riskscenariot skyfall visar att framkomlighetsproblem och personalbortfall bedöms vara den största konsekvensen för de samhällsviktiga verksamheterna. Resultatet tyder på att alla inte har planer för att hantera sådana personalbortfall. Det finns även brister i kunskapen om hur ett skyfall påverkar verksamheterna och ett antal verksamheter pekar på att de i kommande arbete behöver prioritera kompetenshöjande insatser samt i detalj utreda påverkan av ett skyfall.

Åtgärdsförslag för att stärka förmågan att hantera ett skyfall återfinns till största del i förvaltningars och bolags verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalys och bedöms till stor del kunna genomföras inom ramen för deras uppdrag. Åtgärder som identifierats i den stadenövergripande analysen omhändertas genom kommunstyrelsens samordnande arbete.

Cyberattack

Vid en cyberattack har tjänsteleverantörer en viktig roll, men ansvaret för informationssäkerheten är även kopplat till ordinarie verksamhetsansvar. Det innebär att ansvarig för en verksamhet också är ansvarig för att informationssäkerheten upprätthålls och efterföljs i denna verksamhet. Verksamheterna har också ett ansvar att kravställa sina tjänsteleverantörer utifrån informationens krav och behov.

Kontinuitetsplaner bedöms vara en av de viktigaste åtgärderna att ha på plats vid en cyberattack för att kunna hantera störningen på ett tillfredsställande sätt. Resultatet från risk- och sårbarhetsanalysen 2023 visar dock att ett antal förvaltningar och bolag inte har sådana planer. Åtgärder för att stärka stadens samlade förmåga att hantera en cyberattack omhändertas bland annat genom förvaltningars och bolags fortsatta arbete med de verksamhetsspecifika identifierade åtgärderna i risk- och sårbarhetsanalysen, men även genom kommunstyrelsens samordnande arbete kring de åtgärder som identifierats i den stadenövergripande analysen.

Värmebölja

Klimatförändringar kommer att innebära mer frekventa och intensiva perioder av höga temperaturer. Värmeböljor är den klimateffekt som väntas få störst påverkan på

folkhälsan och kan dessutom påverka viktiga funktioner för vård, utbildning, transporter, livsmedel, samt el- och vattenförsörjning.

För att minska konsekvenserna av en värmebölja ökar kraven på beredskap inom kommunal verksamhet som berörs. Ihållande värme medför olika stora risker för olika individer. Grupper med nedsatt förmåga att reglera kroppstemperaturen eller att reagera på risker är särskilt sårbara. Personer som har hemtjänst, bor på vårdboenden eller i LSS-boenden kan tillhöra riskgrupp och förebyggande insatser bör således riktas mot verksamheter som möter dessa grupper.

En god beredskap är en förutsättning för att de kommunala verksamheterna kan fortgå i händelse av en värmebölja. Ökade krav på beredskap inom dessa verksamheter kan handla om att ta fram handlingsplaner kring hur man bör agera under en värmebölja och vilka särskilda resurser som kan behövas, samt höja kunskapen hos olika målgrupper och personal. Klimatanpassningsarbetet initierar behov av mer långsiktiga åtgärder och behöver löpa parallellt med beredskapsplanering där analys och avvägning mellan kortsiktiga och långsiktiga åtgärder bör vägas samman.

Prioriterade åtgärder

Tabellen nedan redovisar åtgärder för Göteborgs Stad under innevarande mandatperiod i enlighet med vad som presenterats ovan, med hänvisning till vem eller vilka som ansvarar för att åtgärderna genomförs och när de ska genomföras.

Kolumnen ”Ansvarig” anger nämnder och styrelser som är ansvariga för implementering och genomförande av respektive åtgärd i den egna organisationen. I de fall ett ansvar åläggs flera nämnder eller styrelser behöver dessa ha en dialog kring fördelning av ansvaret. Ett ansvar innebär inte ett övertagande av andra nämnders eller styrelser ordinarie ansvarsområden enligt reglemente, andra styrande dokument eller lagstiftning.

Kolumnen ”Deltar” anger nämnder och styrelser som vid behov ska delta i arbetet. I de fall dessa är ”berörda nämnder och styrelser” är det upp till nämnd och styrelse med utpekad ansvar att identifiera vilka som berörs och ansvara för samordningen av dessa.

Åtgärd	Ansvarig	Deltar	Tidplan
Stärkt arbete med risk- och sårbarhetsanalys			
Fortsatt arbete med åtgärdsförslag som identifierats i de verksamhetsspecifika risk- och sårbarhetsanalyser.	Berörda nämnder och styrelser		2024–2026
Samordna de åtgärder som berör flera förvaltningar och bolag, där det anses lämpligt.	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024
Utvärdera och vid behov revidera risk- och sårbarhetsanalysprocessen inför nästa omgång.	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2025–2026

Åtgärd	Ansvarig	Deltar	Tidplan
Systematiskt arbete med kontinuitetshantering			
Förvaltningar och bolag som bedriver samhällsviktig verksamhet <i>ska</i> etablera ett systematiskt arbete med kontinuitetshantering.	Berörda nämnder och styrelser		2024–2025
Förvaltningar och bolag som inte bedriver samhällsviktig verksamhet <i>bör</i> etablera ett systematiskt arbete med kontinuitetshantering.	Berörda nämnder och styrelser		2024–2025

Se över behov av styrning och samordning av kontinuitetsarbetet och vid behov utveckla befintliga och/eller alternativa metodstöd.	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024
--	-----------------	-------------------------------	------

Åtgärd	Ansvarig	Deltar	Tidplan
Ökad försörjningsberedskap			
Verksamhetskritiska varor och tjänster, som är nödvändiga för samhällsviktig verksamhet, ska kartläggas och prioriteras.	Berörda nämnder och styrelser med stöd av inköp och upphandlingsnämnden		2024–2027
Nämnder och styrelser som bedriver samhällsviktig verksamhet ska beakta särskilda krav på beredskap över hela hotskalan genom kravställan vid inköp av verksamhetskritiska varor och tjänster.	Berörda nämnder och styrelser med stöd av inköp och upphandlingsnämnden		2024–2027
Inom stadens måltidsverksamheter, samordna arbetet med krismenyer som kan nyttjas vid längre störningar och som passar för tillagnings- och mottagningskök, samt öva dessa.	Nämnder som bedriver måltidsverksamhet		2024–2025
Kartlägg lagerhållningsförutsättningar i relation till framtagna krismenyer. Inventera befintliga lagerhållningsmöjligheter samt ge förslag på ytterligare behov för att öka lagerhållningskapaciteten, samt vilka krav kopplat till lagerhållning som kan ställas på leverantörer.	Nämnder som bedriver måltidsverksamhet	Berörda nämnder och styrelser	2024–2025
Kartlägg vilka tillagningskök som ska kunna utöka måltidsverksamhet vid behov, för vilka andra kök och målgrupper samt vilka andra tider.	Nämnder som bedriver måltidsverksamhet	Berörda nämnder och styrelser	2024–2025

Samverka i nyinvesteringar av reservkraft.	Kommunstyrelsen, Stadsfastighetsnämnden, Göteborg Energi	Berörda nämnder och styrelser	2024–2027
Planering för nöddrivmedel till reservkraft, inklusive transportförmåga för ändamålet.	Kommunstyrelsen, Göteborg Energi	Berörda nämnder och styrelser	2024–2027
Planering för nöddrivmedel till fordon.	Göteborgs Stads leasing, Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelsen	2024–2027
Utreda och ge eventuella förslag på hur nyproducerade fastigheter kan stärkas avseende civil beredskap (reservkraft m.m.) och föreslå hur behovet systematiskt skulle kunna omhändertas. Eventuella ekonomiska konsekvenser ska belysas. Vård- och omsorgsboenden samt tillagningskök ska prioriteras.	Stadsfastighetsnämnden	Berörda nämnder och styrelser	2024–2025

Åtgärd	Ansvarig	Deltar	Tidplan
Ökad förmåga till skydd av civilbefolkningen			
Fortsatt arbete samt utredning av och organisering kring trygghetspunkter.	Stadsfastighetsnämnden, Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024
Fortsatt arbete kopplat till storskalig utrymning och inkvartering.	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024–2025
Upprustning och underhåll av skyddsrum, samt vid behov bemanning av dessa inför och vid drift.	Stadsfastighetsnämnden, Higab, Förvaltnings AB Framtiden, samt övriga som ansvarar för skyddsrum.		2024–2027
Översyn och upprustning av befolkningsskyddsrummen. En underhålls- och åtgärdsplan ska arbetas fram.	Stadsfastighetsnämnden		2024–2026
Översyn av befintliga avtal med frivilligorganisationer samt behov av nya sådana såväl i kris som i krig.	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024

Översyn och åtgärdsplanering för att skapa robusta ledningsplatser inom samhällsviktig verksamhet, inklusive robust samband och IT-infrastruktur.	Berörda nämnder och styrelser		2024–2027
Säkerställ att kommunens roll enligt <i>lag 2023:407 om viktigt meddelande till allmänheten</i> efterlevs och att det finns rutiner för detta i berörda nämnder och styrelser.	Berörda nämnder och styrelser		2024
Öka kunskap och vilja till hemberedskap med hjälp av målgruppsanpassade kommunikationsinsatser.	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024–2027

Åtgärd	Ansvarig	Deltar	Tidplan
Övning och utbildning			
Förvaltningar och bolag ska planera för utbildning och övning samt utföra eller delta i minst fyra övningar under perioden. Vid minst två av dessa tillfällen ska kris- eller krigsledningsorganisation övas, där tjänstemannaledning och förtroendevalda ingår.	Nämnder och styrelser		2024–2027
Krisledningsnämnden ska övas minst en gång per mandatperiod.	Kommunstyrelsen		2024–2027
Utveckla och bibehålla förmåga till samverkan och ledning. Inriktningen bör vara mot stabsmetodik, användning av systemen Rakel och WIS samt övning av dessa.	Nämnder och styrelser		2024–2027
Ha en uppdaterad förteckning över förvaltningars och bolags planerade och genomförda övningar.	Kommunstyrelsen	Nämnder och styrelser	2024–2027

Åtgärd	Ansvarig	Deltar	Tidplan
Särskild planering att fortsätta, uppdatera eller ta fram			
Planering för att styra el till samhällsviktiga elanvändare då överföring av el måste begränsas eller avbrytas (Styrel, planeringsomgång 4).	Kommunstyrelsen	Berörda nämnder och styrelser	2024–2025
Ta fram eller uppdatera beredskapsplaner för värmebölja, med fokus på särskilt sårbara grupper.	Kommunstyrelsen, Äldre samt vård och omsorgsnämnden, Nämnden för funktionsstöd, Socialnämnderna, Grundskolenämnden, Förskolenämnden, Kulturnämnden, Idrott- och föreningsnämnden, Stadsfastighetsnämnden.	Berörda nämnder och styrelser	2024–2025
Fortsatt framtagande eller uppdatering av pandemiplanering.	Berörda nämnder och styrelser		2024